

LUKIOKOULUTUKSEN TYÖRYHMÄ**Aika** 21.3.2024 klo 13.00–15.00**Paikka** OKM, Meritullinkatu 10, kokoustila Seminarium**Kokouksessa läsnä:**

~~Puheenjohtaja, ylliohtaja Petri Lempinen, opetus- ja kulttuuriministeriö~~
Varapuheenjohtaja, johtaja Kati Lounema, opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusneuvos Heikki Blom, opetus- ja kulttuuriministeriö
~~Neuvotteleva virkamies Ville Heinonen, opetus- ja kulttuuriministeriö~~
Asiantuntija Johannes Peltola, opetus- ja kulttuuriministeriö
Asiantuntija Helmi Pulkkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erytisasiantuntija Kaisa Rätty, opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusneuvos Aki Tornberg, opetus- ja kulttuuriministeriö
Johtaja Jarkko Niiranen, Opetushallitus
Yksikön päällikkö Petri Lehikoinen, Opetushallitus
Erytisasiantuntija Sirpa Kesti, Opetushallitus
~~Opetusneuvos Teijo Koljonen, Opetushallitus~~
Kouluneuvos Antti Markkanen, Opetushallitus
Pääsihteeri Tiina Tähkä, Ylioppilastutkintolautakunta
Asiantuntijasihteeri, opetusneuvos Kimmo Koskinen, Opetushallitus
Opetusneuvos Yvonne Nummela, Opetushallitus
Erytisasiantuntija Kyösti Värri, Kuntaliitto (kutsuttuna asiantuntijana)

Käsiteltävät asiat**1. Kokouksen avaus ja asialista**

Työryhmän puheenjohtajan ollessa estyneenä kokouksen puheenjohtajana toimi työryhmän varapuheenjohtaja Kati Lounema, joka avasi kokouksen klo 12.00. Kokousasioina käsitellään ylioppilastutkintoa, tilauskoulutusta, rahoitusta ja oppimisen tukea koskevat asiat. Kokouksen lopussa tarkennetaan seurantaryhmän asialista ja valmistelun tilanne.

2. Tilauskoulutus

Kerrottiin lukiolakiin valmisteltavista muutoksista tilauskoulutusta koskeviin säännöksiin. Voimassa olevan LL 9 §:n 1 momentissa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä IB-tutkintoon johtavan koulutuksen järjestäjä saa järjestää tilauskoulutusta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän rajoitus, ettei koulutuksen järjestäjä saa järjestää tilauskoulutusta, jos tilaajan tarkoituksena on ainoastaan välittää opiskelijoita tutkinto-opiskelijoiksi. Samoin ehdotetaan lisättäväksi koulutuksen järjestäjälle velvollisuus huolehtia tilauskoulutukseen osallistuvien oikeuksista ja velvollisuuksista sopimisesta ja niiden tiedottamisesta osallistujille.

Keskustelussa todettiin pykälän koskevan vain IB-koulutusta. Nostettiin esille, että jollain aikavälillä olisi tarpeen katsoa lukiokoulutuksen tilauskoulutusta kokonaisuutena.

3. Yo-tutkintoon liittyvät pykälämuutokset

Helmi Pulkkinen esitteli lukiolain 21 §:ään ”Opiskelijaksi ottamisen edellytykset” tehtyjä viimeisimpiä muutoksia. Muutokset koskivat lisäedellytyksiä, joiden täytyessä hakija

voitaisiin valita opiskelijaksi englanninkieliseen lukiokoulutukseen. Keskustelua käytiin mm. siitä, että perusopetuksen oppimäärän suorittaminen tuottaisi lähtökohtaisesti riittävän kielitaidon lukio-opintojen aloittamiseen. Merkitsevä haaste voisi syntyä, jos henkilöllä ei olisi aikaisempaa suomen/ruotsin kielen taustaa ja hän olisi aloittanut perusopetuksen opinnot vasta perusopetuksen yläluokilla. Todettiin myös opiskelijalla olevan tietty velvollisuus kehittyä kielen oppimisessa. Nostettiin esille myös aikuisopiskelijoiden tilanne, jolloin perusopetuksen suorittamisesta on pitkä aika.

Käytiin läpi ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin esitettävistä muutuskohdista. Lain 7 §:ään kokeisiin osallistumisen edellytyksistä tulisi lisäys kokelaan oikeudesta osallistua taito- ja taideaineiden kokeeseen opiskeltuaan vähintään neljä opintopistettä oppiaineen opintoja. Lain 14 §:ään ”Koetilaisuuteen saapumatta jääminen ja keskeytynyt koe” tulisi lisäys kokeen hylkäykseen, mikäli kokelas ei jätä valmistavaa näyttöä arvosteltavaksi. Keskusteltiin yo-tutkinnon täydentämismahdollisuudesta englanninkielisillä kokeilla ja erityisesti siitä, uhkaisiko tämä kansalliskielten asemaa sekä onko ylipäättään perusteita estää aiemmin suomen tai ruotsin kielellä yo-tutkinnon suorittaneiden oikeus tutkinnon täydentämiseen englanninkielisillä yo-kokeilla. Todettiin vielä, että on muotoiltava kohta, jossa puhutaan tutkintoon osallistumisoikeudesta opintojen ollessa vielä kesken.

4. Saavutettavuus ja rahoitus

Johannes Peltola esitteli uutta vaihtoehtoa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamiseksi.

Aiemmassa esityksessä pienten lukioiden lisä olisi muutettu saavutettavuuslisäksi siten, että yksikköhinnan korottamisen myöntämisehtona olisi koulutuksen järjestäjän sijaintikunnan syrjäisyys, jonka mittarina käytettäisiin väestöpohjan tiheyteen perustuvaa syrjäisyyslukua. Lisäksi syrjäisyysluvusta riippumatta yksikköhinnan korotuksen saisi opiskelijamäärältään pieni koulutuksen järjestäjä, jonka opetuskieli on kunnan vähemmistökieli.

Esitetyssä toisessa vaihtoehdossa syrjäisyyden ja vähemmistökielen perusteella määräytyvä myöntämisehto voisi aiemmasta esityksestä poiketen määrittää, saako järjestäjä yksikköhinnan korotuksen täysimääräisesti vai osittain. Korotuksen saisi pääsääntöisesti vastaavan suuruisena kuin nykyisinkin, jos ehto täyttyy, ja 50 % suuruisena, jos ehto ei täyty.

Niille koulutuksen järjestäjille, joilla myöntämisehto täyttyy:

- Poistettaisiin nyt käytössä oleva 40 opiskelijan raja yksikköhinnan korotuksen enimmäisrajana, mikä vähentäisi erityisen pienten koulutuksen järjestäjien tarvetta yksikköhinnan harkinnanvaraiselle korotukselle.
- Myönnettäisiin yksikköhinnan korotus myös yksityisille koulutuksen järjestäjille. Muutoksen myötä vähemmistökielellä kaupungeissa opetusta järjestävät ns. kielisaarekelukiot tulisivat yksikköhinnan korotuksen piiriin. Tämäkin vähentäisi tarvetta yksikköhinnan harkinnanvaraiselle korotukselle.

Niille koulutuksen järjestäjille, joilla myöntämisehto ei täyty:

- Pidettäisiin voimassa 40 opiskelijan raja yksikköhinnan korottamiselle. Tämä ehkäisisi sen, ettei jatkossakaan olisi kannustetta erityisen pienille koulutuksen järjestäjille tiheään asutuilla alueilla.

- Yksityisille koulutuksen järjestäjille ei laskettaisi omaa yksikköhintaa. Tämä rajaus on tarpeellinen, koska niitä yksityisiä koulutuksen järjestäjiä on runsaasti, joilla myöntämisehto ei täyty, eikä niiden rahoitusta ole perustetta nostaa.

Lisäksi siirtymäajan puitteissa luovuttaisiin Paras-hankkeen aikana yhdistyneille koulutuksen järjestäjille säädetystä korkeammasta rahoituksesta.

Käytiin myös läpi esityksen keskeisiä vaikutuksia lukiokoulutuksen saavuttavuuden ja sivistyksellisten oikeuksien turvaamisen sekä koulutuksen järjestäjien yhdistymisen kannalta. Lisäksi tarkasteltiin esitettyjen muutosten vaikutuksia koulutuksen järjestäjryhmittäin: millaisten järjestäjien yksikköhinta kasvaisi ja millaisten pienenis nykyiseen nähden.

Keskustelussa esitettiin, että jos järjestäjien yhdistymisajatusta ei kyetä rahoitusratkaisulla tukemaan, on sillä näivettävät vaikutukset lukioverkkoon ja saavutettavuuteen. Kysyttiinkin mahdollisuudesta lisätä kannustavuutta. Puheenvuoroissa hyvänä pidettiin sitä, että kielisaarekkeiden rahoitus saadaan hoidettua tällä tavoin. Myös Paras-hankkeen siirtymäajan korotetun rahoituksen päättäminen ja harkinnanvaraisen korotuksen väheneminen todettiin myönteisiksi seikoiksi. Keskusteltiin siirtymäajan pituudesta ja esitettiin sille eri vaihtoehtoja perusteluineen. Siirtymäaika 2028 saakka pidettiin yleisesti tarkoituksenmukaisimpana. Puhuttiin myös lukiokoulutuksen rahoitusuudistuksen kytkeytymisestä kuntien peruspalvelujen VOS-uudistukseen, joka etenee vasta vuoden 2025 aikana. Todettiin myös TE-palvelujen tulo kuntiin ensi vuonna ja sen vaikutukset kuntarahoitukseen.

5. Oppimisen tuen pykälät

Kokouksen lopussa Kaisa Rätty kävi tiiviisti läpi keskeisimmät oppimisen tukeen liittyvät esitysmuutokset. Urasuunnitteluun liittyvä ohjaus vedetään pois esityksestä. Samoin kohta koulutuksen järjestäjän mahdollisuudesta tarjota elämänhallintaa ja hyvinvointia vahvistavaa tukea ja ohjausta. Muuten oppimisen tuki ja tukiopetus sekä erityisopetus käsitellään edelleen omina kohtinaan ja pykälinään. Mainittiin lisäksi, että termi säännöllinen ja pitkäaikainen erityisopetus on poistettu jo aiemmin.

6. Seurantaryhmän kokousasiat

Seurantaryhmän asioina päätettiin valmistella työryhmän ehdotuksen keskeiset linjaukset yhtenä HE-kokonaisuutena ja esitellä linjaukset diojen avulla. OKM linjaa vielä kokouksessaan, miten paljon valmiita HE-tekstejä esitetään täydentävänä materiaalina.

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.03.